

ОСТРИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 г. (Основни епидемиологични показатели)

А. Курчатова, Н. Владимирова, А. Минкова, Г. Каменов, С. Стоицова, К. Пармакова

В анализа са представени основните епидемиологични показатели, характеризиращи разпространението на острите заразни болести (ОЗБ) (без туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции) в България през 2018 г. Използвани са следните източници на информация:

- Официални статистически данни за населението от Националния статистически институт;
- Официални статистически данни от Националния център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА);
- Данни от информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от морбили, паротит и рубеола в България <https://mmr.gateway.bg/>
- Данни от информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ) в България <http://grippe.gateway.bg/>
- Данни от информационната система за надзор на остра вяла парализа в България <http://afp.gateway.bg/>
- Данни от годишните анализи на заразните болести на регионалните здравни инспекции (РЗИ);
- Данни от собствени епидемиологични проучвания;
- Данни от Референтните микробиологични и вирусологични лаборатории в Националния център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ).

Епидемиологичните показатели за отделните заразни болести са представени в табличен и графичен вид.

През 2018 г. в България са регистрирани общо 48 092 случая на остри заразни заболявания (без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции), с 4301 случая по-малко в сравнение с 2017 г., когато са регистрирани 52 393 случая (заболеваемост 682,15‰ през 2018 г., съответно 737,74‰ през 2017 г.) - таблица 1. Пониският брой заболяли се дължи предимно на намаляване на заболяемостта от варицела (23 877 случая през 2018 г., съответно 25 007 през 2017 г.), от гастроентерити/ентероколити (13 704 случая през 2018 г., съответно 14 650 през 2017 г.), от вирусен хепатит А (1 347 случая през 2018 г., съответно 2 510 през 2017 г.) и ротавирусен гастроентерит (1 806 случая през 2018 г., съответно 2 878 през 2017 г.). С най-висок относителен дял в структурата на инфекциозната заболеваемост и през 2018 г. са случаите на варицела (49,65%), следвани от случаите на гастроентерити и ентероколити (28,50%) – таблица 2.

Таблица 1

ЗАБОЛЯЕМОСТ, СМЪРТНОСТ И ЛЕТАЛИТЕТ ОТ ОСТРИ ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ* В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2000-2018 г.

Година	Брой заболели	Заболеваемост на 100 000 (‰)	Брой умрели	Смъртност на 100 000 (‰)	Леталитет (%)
2000	80 167	978,74	105	1,28	0,13
2001	51 333	629,89	131	1,61	0,26
2002	51 229	649,20	124	1,57	0,24

2003	50 913	648,92	116	1,48	0,23
2004	68 954	883,88	133	1,70	0,19
2005	59 913	771,97	108	1,39	0,18
2006	67 462	874,00	122	1,58	0,18
2007	70 277	915,15	121	1,58	0,17
2008	57 916	758,04	88	1,15	0,15
2009	63 474	834,46	97	1,28	0,15
2010	68 839	910,12	110	1,45	0,16
2011	58 259	791,07	64	0,87	0,11
2012	60 998	832,48	84	1,15	0,14
2013	67 916	932,65	79	1,08	0,12
2014	50 800	701,11	77	1,06	0,15
2015	54 471	756,31	71	0,99	0,13
2016	61 283	856,65	82	1,15	0,13
2017	52 393	737,74	93	1,31	0,18
2018	48092	682,15	90	1,28	0,19

* Без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции

През годината са регистрирани 90 смъртни случая, смъртност 1,28‰ (през 2017 г. - 93 смъртни случая, смъртност 1,31‰). Леталитетът от ОЗБ през 2018 г. е 0,19% (през 2017 г. е 0,18%). И през тази година основна причина за летален изход от ОЗБ са невроинфекциите (менингит и/ или менингоенцефалит и менингококова инфекция) – общо 36 починали, с относителен дял 40,00% от всички смъртни случаи - таблица 3.

Таблица 2

**СТРУКТУРА НА ИНФЕКЦИОЗНАТА ПАТОЛОГИЯ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ
ОСТРИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ* В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 г.**

№	Нозологични единици	Заболели (брой)	Заболяемост (на 100 000)	Отн. дял (%)
1	Антракс	0	0,00	0,00
2	БММЕ хемофилус инфлуенце	1	0,01	0,00
3	БММЕ пневмококов**	25	0,35	0,05
4	БММЕ стрептококов**	7	0,10	0,01
5	БММЕ други	64	0,91	0,13
6	Ботулизъм	0	0,00	0,00
7	Бруцелоза	2	0,03	0,00
8	Бяс	0	0,00	0,00
9	Вариант на болестта на Кройцфелд-Якоб	1	0,01	0,00
10	Вариола	0	0,00	0,00
11	Варицела	23877	338,68	49,65
12	Вирусни менингити и менингоенцефалити	159	2,26	0,33
13	ВХТ Кримска-Конго хеморагична треска	6	0,09	0,01
14	ВХТ Хеморагична треска с бъбречен синдром	7	0,10	0,01
15	Вирусен хепатит тип А	1347	19,11	2,80
16	Вирусен хепатит тип В	215	3,05	0,45
17	Вирусен хепатит тип С	83	1,18	0,17
18	Вирусен хепатит тип D, остър	2	0,03	0,00

19	Вирусен хепатит неопределен, остър	321	4,55	0,67
20	Гастроентерит, ентероколит	13704	194,38	28,50
21	Дизентерия (шигелоза)	235	3,33	0,49
22	Дифтерия	0	0,00	0,00
23	Епидемичен паротит***	27	0,38	0,06
24	Жълта треска	0	0,00	0,00
25	Западнонилска треска	15	0,21	0,03
26	Инвазивна инфекция, пневмококова	0	0,00	0,00
27	Инвазивна инфекция, Хемофилус инфлуенце	0	0,00	0,00
28	Йерсиниоза	9	0,13	0,02
29	Кампилобактериоза	192	2,72	0,40
30	Коклюш	114	1,62	0,24
31	Колиентерити (ешерихиози)	307	4,35	0,64
32	Инфекция, предизвикана от E, Coli, продуциращи Shiga/Vero токсини (STEC/VTEC)	0	0,00	0,00
33	Кореман тиф/Паратиф	1	0,01	0,00
34	Ку-треска	47	0,67	0,10
35	Кърлежов енцефалит	0	0,00	0,00
36	Лаймска борелиоза	599	8,50	1,25
37	Легионерска болест	11	0,16	0,02
38	Лептоспирози	15	0,21	0,03
39	Листериоза	9	0,13	0,02
40	Марсилска треска	229	3,25	0,48
41	Менингококова инфекция (менингококов менингит и сепсис)	5	0,07	0,01
42	Морбили	13	0,18	0,03
43	Орнитоза	1	0,01	0,00
44	Петнист тиф	0	0,00	0,00
45	Полиомиелит	0	0,00	0,00
46	Остри вяли парализи	219	3,11	0,46
47	Птичи грип А/Н5 или А/Н5N1 при хора	0	0,00	0,00
48	Ротавирусен гастроентерит	1806	25,62	3,76
49	Рубеола****	1	0,01	0,00
50	Вродена рубеола	0	0,00	0,00
51	Салмонелоза	586	8,31	1,22
52	Скарлатина	3828	54,30	7,96
53	Тежък остър респираторен синдром (ТОРС)	0	0,00	0,00
54	Тетанус	1	0,01	0,00
55	Туларемия	1	0,01	0,00
56	Холера	0	0,00	0,00
57	Чума	0	0,00	0,00
ОБЩО		48092	682,15	100,00

* Без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции.

** 1 потвърден случай на БММЕ пневмококов от София е съобщен погрешно в НЦОЗА като БММЕ стрептококов и е преместен като случай на БММЕ пневмококов.

*** 1 възможен случай на епидемичен паротит от Бургас е отхвърлен, но съобщен погрешно в НЦОЗА. Грешката е коригирана в този анализ.

**** 1 възможен случай на рубеола от София област е отхвърлен, но съобщен погрешно в НЦОЗА. Грешката е коригирана в този анализ.

Таблица 3

**СМЪРТНОСТ И ЛЕТАЛИТЕТ ОТ ОСТРИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ* В БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ 2018 г.**

№	Нозологични единици	Умрели (брой)	Смъртност (на 100 000)	Леталитет (%)
1	Антракс	0	0,00	0,00
2	БММЕ хемофилус инфлуенце	0	0,00	0,00
3	БММЕ пневмококов ^{**}	5	0,07	20,00
4	БММЕ стрептококов ^{**}	1	0,01	14,29
5	БММЕ други	17	0,24	26,56
6	Ботулизъм	0	0,00	0,00
7	Бруцелоза	0	0,00	0,00
8	Бяс	0	0,00	0,00
9	Вариант на болестта на Кройцфелд-Якоб	0	0,00	0,00
10	Вариола	0	0,00	0,00
11	Варицела	2	0,03	0,01
12	Вирусни менингити и менингоенцефалити	13	0,18	8,18
13	ВХТ Кримска-Конго хеморагична треска	1	0,01	16,67
14	ВХТ Хеморагична треска с бъбречен синдром	3	0,04	42,86
15	Вирусен хепатит тип А	3	0,04	0,22
16	Вирусен хепатит тип В	7	0,10	3,26
17	Вирусен хепатит тип С	0	0,00	0,00
18	Вирусен хепатит тип D, остър	0	0,00	0,00
19	Вирусен хепатит неопределен, остър	5	0,07	1,56
20	Гастроентерит, ентероколит	22	0,31	0,16
21	Дизентерия (шигелоза)	0	0,00	0,00
22	Дифтерия	0	0,00	0,00
23	Епидемичен паротит	0	0,00	0,00
24	Жълта треска	0	0,00	0,00
25	Западнониленска треска	3	0,04	20,00
26	Инвазивна инфекция, пневмококова	0	0,00	0,00
27	Инвазивна инфекция, Хемофилус инфлуенце	0	0,00	0,00
28	Йерсиниоза	0	0,00	0,00
29	Кампилобактериоза	0	0,00	0,00
30	Коклюш	0	0,00	0,00
31	Колиентерити (ешерихиози)	0	0,00	0,00
32	Инфекция, предизвикана от E, Coli, продуциращи Shiga/Vero токсини (STEC/VTEC)	0	0,00	0,00
33	Кореман тиф/Паратиф	0	0,00	0,00
34	Ку-треска	0	0,00	0,00
35	Кърлежов енцефалит	0	0,00	0,00
36	Лаймска борелиоза	0	0,00	0,00
37	Легионерска болест	1	0,01	9,09
38	Лептоспирози	0	0,00	0,00
39	Листериоза	1	0,01	11,11
40	Марсилска треска	4	0,06	1,75

41	Менингококова инфекция (менингококов менингит и сепсис)	0	0,00	0,00
42	Морбили	0	0,00	0,00
43	Орнитоза	0	0,00	0,00
44	Петнист тиф	0	0,00	0,00
45	Полиомиелит	0	0,00	0,00
46	Остри вяли парализи		0,00	0,00
47	Птичи грип А/Н5 или А/Н5N1 при хора	0	0,00	0,00
48	Ротавирусен гастроентерит	0	0,00	0,00
49	Рубеола	0	0,00	0,00
50	Вродена рубеола	0	0,00	0,00
51	Салмонелоза	2	0,03	0,34
52	Скарлатина	0	0,00	0,00
53	Тежък остър респираторен синдром (ТОРС)	0	0,00	0,00
54	Тетанус	0	0,00	0,00
55	Туларемия	0	0,00	0,00
56	Холера	0	0,00	0,00
57	Чума	0	0,00	0,00
ОБЩО		90	1,28	0,19

* Без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции.

** 1 починал от София област, съобщен в НЦОЗА като БММЕ стрептококов е преместен като починал от БММЕ пневмококов.

ВАКСИНОПРЕДОТВРАТИМИ ИНФЕКЦИИ

1. Дихателни инфекции с масова имунопрофилактика

Дифтерия

Не са регистрирани заболявания от дифтерия през 2018 г.

Коклюш

През 2018 г. в България са регистрирани 114 случая на заболявания от коклюш (заболяемост 1,62‰) – фигура 1.

Таблица 4.1

БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ КОКЛЮШ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2012-2018 г.

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заболеели Брой	102	89	52	35	98	116	114
Заболяемост На 100 000	1,39	1,22	0,72	0,49	1,37	1,63	1,62

Заболяемостта от коклюш се запазва в сравнение с предходната година (таблица 4.1, фигура 1). През 2018 г. 16 области съобщават за случаи на коклюш – Благоевград (9), Бургас (1), Варна (1), Враца (2), Кюстендил (1), Ловеч (2), Монтана (2), Перник (3), Плевен (3), Пловдив (6), Разград (1), Русе (1), София град (78), София област (1), Стара

Загора (2) и Шумен (1). С най-висока заболяемост е София град (5,88‰). Заболявания са регистрирани през цялата година. По категории случаите са класифицирани като 107 потвърдени, 4 вероятни и 3 възможни. От всички заболели 45 са хоспитализирани. Не са отчетени случаи с усложнения. Разпределени по пол заболелите са 55 (48,25%) жени и 59 (51,75%) мъже.

Във възрастовата структура на заболелите най-засегнати са кърмачета – заболяемост 53,30‰ (34 случая), следвани от възрастовата група 1-4 г. - 13,26‰ (35 случая) или общо във възрастта до 4 години са регистрирани 60,53% от всички заболели. В останалите детски възрастови групи са регистрирани 28,95% от случаите - 5-9 г. (17 случая), 10-14 г. (10 случая) и 15-19 г. (6 случая). Останалите заболели са над 25 годишна възраст (12 случая), разпределени в седем възрастови групи с единични случаи.

Разпределението на заболелите по имунизационен статус и възрастови групи (таблица 4.2) показва, че 31 от заболелите (27,19%) не са имунизирани, 7 (6,14%) са с незавършена имунизационна схема, 14 (12,28%) са без данни за имунизация и 62 (54,39%) са с данни за завършена имунизация срещу коклюш.

В кърмаческата възраст до 1 г. повече от половината от децата (26 случая) не са получили нито една доза ваксина, 5 са с непълна/незавършена имунизационна схема, и 3 са имунизирани. Заболели са деца без изграден имунитет срещу коклюш.

През 2018 г. не са регистрирани смъртни случаи от коклюш.

Таблица 4.2

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ И ИМУНИЗАЦИОНЕН СТАТУС
НА ЗАБОЛЕЛИТЕ ОТ КОКЛЮШ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 г.**

Имунизационен статус (брой дози ваксина)	Брой случаи по възрастови групи (години)							Общ брой (%)
	< 1	1-4	5-9	10-14	15-19	20-29	> 30	
0	26	5	0	0	0	0	0	31 (27,19)
1	4	0	0	0	0	0	0	4 (3,51)
2	1	2	0	0	0	0	0	3 (2,63)
3+	3	28	17	10	4	0	0	62 (54,39)
Няма данни	0	0	0	0	2	2	10	14 (12,28)
Общ брой (%)	34 (29,82)	35 (30,70)	17 (14,91)	10 (8,77)	6 (5,26)	2 (1,75)	10 (8,77)	114 (100,00)
Брой починали	0	0	0	0	0	0	0	0

Епидемичен паротит

През 2018 г. са регистрирани 27 случая на епидемичен паротит (заболяемост 0,38 ‰). След отчетената през 2017 г. най-ниска стойност на показателя за периода от 2012-2017 г., заболяемостта от епидемичен паротит нараства и е съпоставима със стойностите преди 5 години (2013-2014 г.) (таблица 5.1, фигура 2).

Таблица 5.1

**БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ ЕПИДЕМИЧЕН ПАРОТИТ В
БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2012-2018 г.**

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заболели Брой	58	25	31	18	19	15	27
Заболяемост На 100 000	0,79	0,34	0,43	0,25	0,27	0,21	0,38

По категории случаите са класифицирани като 22 потвърдени, 2 вероятни и 3 възможни. Не са регистрирани усложнения. Разпределени по пол болелите са 11 жени и 16 мъже.

Не са регистрирани случаи на епидемичен паротит във възрастта до 1 година. Най-много случаи са съобщени във възрастовите групи 1-4 г. (5 случая), 5-9 г. (10 случая) и 10-14 г. (4 случая), като в останалите възрастови групи случаите са единични – фигура 3.

Заболелите от епидемичен паротит са от областите София град (5 случая), Стара Загора (9 случая), Враца (8 случая), Търговище (3 случая), Видин и Кюстендил по 1 случай.

Разпределението по имунизационен статус и възрастови групи на болелите показва, че 21 (77,78%) от болелите са имунизирани с 1 прием ваксина; 2 са с 2 приема ваксина; 1 дете от възрастова група 1-4 г. е неимунизирано (таблица 5.2).

Случаите са регистрирани от м. март до края на годината като във област Враца е регистриран епидемичен взрив с осем случая, които са болели през месеците април и май. Всички болели лица са от гр. Козлодуй в епидемична връзка по между си. Според епидемиологичното проучване, извършено от РЗИ Враца, източникът на зараза е 30 годишен мъж, пристигнал от Р. Чехия и хоспитализиран в БАЛИПБ „Проф. Ив. Киров” гр. София, където диагнозата е потвърдена и лабораторно. Болелият мъж е с данни за имунизация с моноваксина срещу заушка. Първите болели контактни са съпругата (32 г.) и 2 от децата в семейството (на 5 и 11 години), а останалите случаи са на съседски деца. Всички болели деца, които са на възраст от 4 до 11 години са с данни за имунизация с 1 прием комбинирана ваксина срещу МПР. Жената на 32 г. няма данни за извършена имунизация.

Няма данни за епидемична връзка между болелите, регистрирани в област Стара Загора и не е установен общ източник на заразяване.

Случаите, регистрирани в област Търговище (3) са възникнали в рамките на един инкубационен период, но за тях не са представени епидемиологични доказателства за епидемична връзка или общ източник.

Хоспитализирани са 9 от всички болели (33,33%).

През годината няма регистрирани смъртни случаи от епидемичен паротит.

Таблица 5.2

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ И ИМУНИЗАЦИОНЕН СТАТУС
НА ЗАБОЛЕЛИТЕ ОТ ЕПИДЕМИЧЕН ПАРОТИТ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 г.**

Имунизационен статус (брой дози ваксина)	Брой случаи с епидемичен паротит по възрастови групи (години)							Общ брой (%)
	< 1	1-4	5-9	10-14	15-19	20-29	>30	
0	0	1	0	0	0	0	2	3 (11,11)
1	0	4	10	4	0	1	2	21 (77,78)
2+	0	0	0	0	1	1	0	2 (7,41)
Няма данни	0	0	0	0	0	0	1	1 (3,70)
Общ брой (%)	0	5 (18,52)	10 (37,04)	4 (14,81)	1 (3,70)	2 (7,41)	5 (18,52)	27 (100,00)
Брой починали	0	0	0	0	0	0	0	0

Морбили

През 2018 г. са регистрирани 13 случая с диагноза морбили (заболяемост 0,18‰) - таблица 6.1 и фигура 4.

През годината от 5 области на страната са съобщени общо 16 суспектни за морбили случая, 3 от които са отхвърлени на основата на отрицателни резултати от специфичните лабораторни изследвания, посочени в дефиницията за морбили в Наредба № 21.

Диагнозата морбили е потвърдена лабораторно с положителни резултати за анти-морбилни IgM или с молекулярна диагностика при 13 от заболялите. Всичките 13 случая са класифицирани като потвърдени. Потвърдените случаи са регистрирани от областите Бургас (8), София град (4) и Ловеч (1).

Таблица 6.1

**БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ МОРБИЛИ В БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ ПЕРИОДА 2012-2018 г.**

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заболели Брой	1	14	0	0	1	165	13
Заболяемост На 100 000	0.01	0.19	0	0	0.01	2,32	0,18

Преобладават случаите на чуждестранни (5) или български граждани, живеещи извън България (5) и влезли в страната за кратък туристически или ваканционен престой, или с краткосрочни работни визи за сезонна работа по българското Черноморие. Седем от регистрираните болни от морбили са заразени и заболяли извън България - случаите, съобщени от областите Ловеч (1), София град (4) и Бургас (2).

Случаят, регистриран в област Ловеч е на българска гражданка от ромски произход (неваксинирана), заболяла в Гърция.

Случаите, регистрирани в област София град са на български граждани, пристигнали заболели от Италия (2 случая, майка и дете от ромски произход, неваксинирани, живеещи от две години извън България), Великобритания (1 случай, студент, ваксиниран срещу морбили) и от Португалия (1 случай, неваксиниран).

В област Бургас случаите са регистрирани в община Несебър (6 случая), в община Поморие (1 случай) и община Бургас (1 случай). През м. юни е регистриран първият случай. Заболялата от морбили украинска гражданка (19 годишна, контактна на болен в семейството си в Украйна) е пристигнала в България за работа като камериер. Предвид епидемиологичните данни за контакт с болен и клиничната симптоматика, проявена и установена след минимален инкубационен период, както и анамнезата, че лицето не е ваксинирано срещу морбили, се прие, че това е първият „внесен“ случай на морбили в областта, който е и индексен за възникналия ограничен епидемичен взрив в същата област през следващите пет седмици. Останалите заболели от морбили са: украински студентки (3), живеещи съвместно и работещи в същия хотел; руски гражданин, работещ в Медицинския център, в който са преглеждани заболелите от морбили украинки; руски гражданин (8 г.), украинска гражданка (6 г., пристига заразена, т.е. момиченцето е вторият „внесен“ случай в областта) и български гражданин (30 г.), живеещ и работещ на територията на община Несебър. От всички заболели само българинът е с редовен имунизационен статус за ваксинация срещу морбили. Издирени са 142 контактни на заболелите, от които 74 са изследвани. Пет от случаите са хоспитализирани, като при всички заболяването протича без усложнения.

С най-голям относителен дял са заболелите над 15 годишна възраст (76,92%).

От всички регистрирани случаи 3 заболели са неваксинирани, 2 заболели са с 2 дози ваксина, а 8 са с неизвестен имунизационен статус (таблица 6.2).

През 2018 г. не са регистрирани усложнения или случаи със смъртен изход. Всички заболели са оздравели.

Таблица 6.2

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ И ИМУНИЗАЦИОНЕН СТАТУС
НА ЗАБОЛЕЛИТЕ ОТ МОРБИЛИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 г.**

Имунизационен статус (брой дози ваксина)	Брой случаи с морбили по възрастови групи (години)							Общ брой (%)
	< 1	1-4	5-9	10-14	15-19	20-29	>30	
0	0	1	1	0	1	0	0	3 (23,08)
1	0	0	0	0	0	0	0	0 (0,00)
2	0	0	0	0	1	0	1	2 (15,38)
Няма данни	0	0	1	0	3	1	3	8 (61,54)
Общ брой (%)	0 (0,00)	1 (7,69)	2 (15,38)	0 (0,00)	5 (38,46)	1 (7,69)	4 (30,77)	13 (100,00)
Брой починали	0	0	0	0	0	0	0	0

В етап на елиминация на морбили и рубеола е изключително важно, както да се поддържа имунизационен обхват $\geq 95\%$ с ваксина срещу морбили-паротит-рубеола (МПР), така и чрез системата за надзор да се съобщава за всеки открит суспектен случай, отговарящ на дефиницията на случай на морбили или рубеола. В съответствие с изискванията на Световната здравна организация се провежда епидемиологично проучване и своевременно се изследват клинични материали за лабораторно потвърждаване или отхвърляне на клиничната диагноза като всеки съмнителен случай се изследва и за двете заболявания.

На таблица 6.2.1 е представен имунизационният обхват с ваксина морбили-паротит-рубеола първи (МПР1) и втори (МПР2) приеми.

Таблица 6.2.1

**ИМУНИЗАЦИОНЕН ОБХВАТ (%) С ВАКСИНА МПР1 (13 МЕСЕЦА)
И МПР2 (12 ГОДИНИ)**

Година Ваксина-прием	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
МПР1	94,5	93,7	95,1	93,2	91,5	92,1	93,8	92,9
МПР2	93,9	94,0	93,5	88,6	86,9	88,3	91,6	87,4

Рубеола

През 2018 г. е регистриран 1 възможен случай на рубеола, заболяемост 0,01 ‰.

В Информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от рубеола в България са регистрирани 7 суспектни за рубеола случая в областите Монтана (3 случая), Плевен (2 случая), Добрич (1 случай) и София област (1 случай). Случаите са проучени епидемиологично и са изследвани серологично за наличие на IgM и IgG антитела срещу рубеола, а при 2 от случаите е извършено и молекулярно изследване за доказване на рубеолен вирус. Получените резултати за анти-рубеола IgM са отрицателни при 6 случая и те съответно са отхвърлени.

В резултат на общото епидемиологично и лабораторно обсъждане на случаите, остава само 1 случай от Монтана, който е потвърден лабораторно само за IgG антитела срещу рубеола (при него не е правено изследване за свежи серологични маркери, нито за молекулярно доказване на рубеола вирус). Този случай е класифициран като възможен на основание на неизчерпателното лабораторно доказване и посочената клинична симптоматика.

През последните пет години заболяемостта от рубеола постепенно намалява (таблица 6.3, фигура 5). Въз основа на данните за 2017 г., представени от Националния верификационен комитет по елиминация на морбили и рубеола, Регионалната верификационна комисия към Световната здравна организация в своята годишна оценка декларира, че за период от 12 месеца, в страната се отчита прекъсване на ендемичното разпространение на рубеола.

Таблица 6.3

**БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ РУБЕОЛА В БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ ПЕРИОДА 2012-2018 г.**

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заболеели Брой	18	10	7	5	2	0	1
Заболяемост На 100 000	0,25	0,14	0,1	0,07	0,03	0	0,01

За постигане елиминация на рубеола обаче е необходимо провеждането на адекватни епидемиологични проучвания и лабораторна диагностика на суспектни случаи чрез осигуряване на адекватни проби (по време и вид на материала) от болелите и изследването им в Националната референтна лаборатория "Морбили, паротит и рубеола" на НЦЗПБ.

Вродена рубеола

През 2018 г. не са регистрирани случаи на вродена рубеола.

2. Дихателни инфекции без масова имунопрофилактика

Варицела

През 2018 г. варицелата остава водеща в структурата на острите инфекциозни болести (без ОРЗ и грип) с 49,65% от общия брой регистрирани заболявания. Съобщени са 23 877 случая (заболяемост 338,68‰), със 1 130 случая по-малко в сравнение с 2017 г. (25 007 случая, заболяемост 352,12‰) – фигура 6.

Заболявания са регистрирани във всички възрастови групи, но 89,61% от всички случаи са в детските възрасти от 0 до 14 г.

По категории случаите са класифицирани като възможен – 2 454 случая, вероятен – 18 249 и потвърден – 3 174 случая. Най-висока е заболяемостта във възрастова група 1-4 г. – 3 597,53‰ (9 496 случая), следвана от възрастовите групи 5-9 г. – 2 662,39‰ (9 303 случая), 10-14 г. – 664,73‰ (2 175 случая) и 0 г. – 663,09‰ (423 случая).

Продължава наблюдаваната от предходните години тенденция на "остаряване" на инфекцията (10,39% от болелите са във възрастта над 15 години). Разпределени по пол болелите от варицела са 11 566 жени (48,44%) и 12 311 мъже (51,56%). С най-висока заболяемост са областите Търговище (876,65‰), Пловдив (667,96‰), Разград (603,27‰), Видин (525,73‰), Плевен (431,19‰) и Добрич (426,35‰). Варицелата е с подчертана зимно-пролетна сезонност – 20 069 случая или 84,05% от всички случаи са регистрирани през месеците януари-май и ноември-декември. През годината са хоспитализирани 462 болели от варицела.

През 2018 г. са регистрирани ограничени епидемични взривове от варицела с повече от 10 случая от област Перник – в градовете Перник и Брезник. Регистрираните епидемични взривове са локализиращи в организирани детски колективи и училища. Болелите са във възрастовите групи 5-9 г. (37 случая) и 10-14 г. (14 случая).

През 2018 г. в страната са регистрирани 2 смъртни случая от варицела. Първият случай е на дете на 2 г.10 м. от област Пловдив, който е класифициран като вероятен. Причина за леталния изход са тежко протичаща варицела на фона на която се развива стрептококов сепсис с ТИШ и ДИК синдром и настъпилите усложнения - ОССН, ОДН, мозъчен оток, белодробен оток. Вторият регистриран смъртен случай е на дете на 7

години от гр. Стара Загора, хоспитализирано със съпътстващи заболявания - вътрешна хидроцефалия, симптоматична епилепсия и ДЦП. Случаят е класифициран като вероятен. Причина за леталния изход са настъпилите усложнения - ОДН, пневмония билатералис. И при двата случая болните не са били контактни с деца, болни от варицела.

Скарлатина

През 2018 г. са регистрирани 3 828 случая на скарлатина, заболяемост 54,30‰. В сравнение с 2017 г. се наблюдава слабо увеличение на броя на заболяелите и заболяемостта (регистрирани съответно 3 684 случая, заболяемост 51,87‰) – фигура 7. По категории съобщените случаи са класифицирани като 1 190 възможни, 2 096 вероятни и 542 потвърдени.

И през 2018 г. най-висока заболяемост е регистрирана във възрастовата група 1-4 г. – 639,87‰ (1 689 случая), следвана от възрастовата група 5-9 г. – 555,20‰ (1 940 случая), 10-14 г. – 42,18‰ (138 случая) и кърмачета – 25,08‰ (16 случая). Значително по-малък е броят на случаите на учениците на възраст 15-19 г. – 6,07‰ (19 случая). През 2018 г. се наблюдава увеличение на случаите във възрастовата група 35-39 г. - 1,60‰ (8 случая). В по-големите възрастови групи случаите от скарлатина варират между 0 и 6.

От регистрираните общо 3 828 заболявания, 94,80% (3 629 случая) са сред деца в предучилищна и ранна училищна възраст (1-4 г. и 5-9 г.).

Разпределени по пол заболяелите са 43,86% жени (1 679 случая) и 56,14% мъже (2 149 случая).

Заболявания от скарлатина се регистрират целогодишно, но преобладаващата част от случаите са съобщени през зимно-пролетните месеци. От месец ноември до месец май са съобщени 79,99 % (3 062 случая) от всички случаи.

С най-висока заболяемост през годината са областите Варна (113,95‰), Търговище (107,58‰), Габрово (94,33‰), Добрич (90,83‰) и София град (74,47‰).

През 2018 г. са хоспитализирани 188 заболяели от скарлатина. Няма регистрирани усложнения и смъртни случаи.

Легионерска болест

През 2018 г. са регистрирани 11 случая на легионерска болест (заболяемост 0,16‰), в сравнение с 2 случая за 2017 г. (заболяемост 0,03‰) и нито един случай през 2016 г. По категории всички случаи са лабораторно потвърдени. Разпределени по пол заболяелите са 36,36% жени (4 случая) и 63,37 % мъже (7 случая). Има един случай във възрастовата група 1-4 г., останалите са на възраст над 40 г: 40-44 г. – 2 случая, 45-49 г.- 1 случай, 50-54 г. - 3 случая, 55-59 г.- 1 случай, 60-64 г. – 1 случай и над 65 г.- 1 случай. Най-много случаи са регистрирани в областите София град - 6 (заболяемост 0,45‰), в София област - 2 случая (заболяемост 0,86‰) и по един случай в Бургас (заболяемост 0,24‰), Пазарджик (заболяемост 0,39‰) и Ямбол (заболяемост 0,83‰).

През годината е регистриран един смъртен случай от легионерска болест (смъртност 0,01‰, леталитет 9,09%). Починалият е мъж над 65 г. от област Бургас.

Грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ)

Анализът на заболяемостта от грип и ОРЗ през 2018 г. е направен въз основа на данните от Информационната система за сентинелен надзор на грип и ОРЗ и резултатите от лабораторния надзор върху циркулацията на грипните вируси в посочения период.

През 2018 г. в сентинелната извадка са участвали общо 236 лечебни заведения за извънболнична помощ, обслужващи 381 489 души, разпределени в следните възрастови

групи: 0-4, 5-14, 15-29, 30-64 и над 65 г. Средногодишният брой на наблюдаваното население и заболяемостта по възрастови групи са представени на таблица 7.

Таблица 7

ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ ГРИП И ОРЗ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ ПРЕЗ 2018 г.

Възрастови групи (години)	Средногодишен брой на наблюдаваното население	Брой регистрирани случаи	Заболяемост на 10 000
0-4	18 653	30 704	16 460,62
5-14	35 447	36 380	10 263,21
15-29	65 497	34 524	5 271,08
30-64	194 607	36 598	1 880,61
65+	67 285	9 936	1 476,70
Общо	381 489	148 142	3 883,26

През 2018 г. са регистрирани общо 148 142 заболявания от грип и ОРЗ и заболяемост 3 883,26 на 10 000 население. Грипната епидемия започна след Коледните и Новогодишни празници през 2 седмица на 2018 г., продължи 7 седмици и се характеризираше с умерена интензивност (оценката на интензивността на епидемичния процес е направена на основата на персентилите). Заболяемостта започна да се покачва през 1 седмица и достигна епидемични стойности през 2-ра седмица на 2018 г. първоначално в Перник, Пловдив и София град. През 4-та седмица (22.01-28.01.2018 г.) грипната епидемия обхвана повечето областни градове и достигна своя връх с 8 806 заболели и 230,83 на 10 000 средна седмична заболяемост (таблица 8 и фигура 8). След регистрираното през 4-та седмица максимално ниво на заболяемост, броят на съобщените случаи започна да се понижава, като постепенно достигна обичайните за сезона стойности.

Таблица 8

**ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ ГРИП И ОРЗ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ В
ЕПИДЕМИЧНИЯ ПЕРИОД НА 2018 г.**

Седмица №	Период	Заболяемост на 10 000 по възрастови групи (години)					Обща заболяемост
		0-4	5-14	15-29	30-64	65+	
2	08.01-14.01	559,04	482,46	240,44	91,66	91,78	176,4
3	15.01-21.01	628,18	561,74	268,22	93,25	70,63	189,02
4	22.01-28.01	719,84	722,84	299,19	114,33	106,53	230,83
5	29.01-04.02	612,64	502,56	263,06	113,15	82,10	194,05
6	05.02-11.02	441,12	342,03	182,00	86,72	58,26	139,14
7	12.02-18.02	424,51	339,19	170,77	66,01	54,38	124,88

8	19.02-25.02	447,55	355,33	169,25	66,01	63,62	128,86
9	26.02-04.03	439,51	346,84	171,38	56,86	42,61	119,69

Заболяемостта от грип и ОРЗ започна да нараства бързо през 1 седмица на 2018 г. и през 4-та седмица достигна ниво от 230,83 на 10 000 население, стойност по-висока от върха, достигнат през 1 седмица на 2017 г. (215,52 на 10 000 население).

Както през предходните години, така и през 2018 г. заболяемостта от грип и ОРЗ е най-висока при малките деца от 0 до 4 години, следвани от възрастовата група на 5-14 годишните (фигура 9).

През 2018 г. в НРЛ „Грип и ОРЗ” с Real Time RT-PCR са изследвани общо 1 534 проби на болни и контактни лица. Получени са общо 354 положителни резултата за грипен вирус тип В, 98 за пандемичен вирус A(H1N1)pdm09 и 26 за грипен вирус A(H3N2). Корелацията между регистрираната заболяемост и броя на положителните проби е показана на фигура 10.

ЧРЕВНИ ИНФЕКЦИИ

През 2018 г. чревните инфекции заемат 35,01% от регистрираните случаи на остри заразни болести в страната. Водеща остава групата на острите гастроентерити и ентероколити (81,38% от всички инфекциозни чревни заболявания).

През 2018 г. са регистрирани общо 24 починали от чревни инфекции (26,67% от всички починали от ОЗБ), което определя общ леталитет за чревните инфекции от 0,14%. От всички починали, 2 са с диагноза салмонелоза, 13 са с диагноза гастроентерит/ентероколит (при 2 от тях е изолиран Клостридиум дефициле), а останалите 9 са с диагноза „Неуточнена бактериална чревна инфекция”.

Гастроентерит, ентероколити

През 2018 г. са съобщени 13 704 случая на остри гастроентерити и ентероколити, (заболяемост 194,38‰), които са с 946 по-малко в сравнение с 2017 г. (14 650 случая, заболяемост 206,28‰) – фигура 11. Продължава увеличаването на заболели от етиологично недиференцирани ентероколити инфекции, което се наблюдава след 2002 г., дори и след въведената през 2011 г. разделна регистрация на ротавирусния гастроентерит. Острите гастроентерити и ентероколити се регистрират най-често при децата: кърмачета – 1 448 заболели, заболяемост 2 269,88‰, деца на възраст 1-4 г. – 3 601 заболели, заболяемост 1 364,23‰ и деца на 5-9 г. – 1 671 заболели, заболяемост 478,22‰. Разпределени по пол, заболелите са 7 106 (51,85%) жени и 6 598 (48,15%) мъже. Най-голям брой заболели са регистрирани през месеците юни – септември (5 943 случая). С най-висока заболяемост отново са областите Монтана (713,99‰), Кърджали (575,73‰), Кюстендил (514,46 ‰) и Габрово (329,24‰).

През 2018 г. са съобщени 5 взрива от ентероколити с общ брой засегнати лица 42. При 4 от тях не е установен етиологичен причинител, а при един е изолиран *Klebsiella pneumoniae*. Данните от епидемиологичните проучвания показват, че инфекцията има фекално-орален механизъм на предаване и се разпространява по контактно-битов път. През годината са регистрирани 5 взрива, (111 заболели) в резултат на хранителна интоксикация. При 1 от тях е изолиран *S. aureus* от повърнати материали и *Proteus* и *Klebsiella* sp. от фекал, а при останалите 4 взрива не е изолиран причинител. По данни от епидемиологичните проучвания на взривовите инфекции се предава по фекално-орален път с фактори неправилно съхранена храна в дома или заразена храна, получена от детска млечна кухня.

През годината са регистрирани 22 смъртни случая (смъртност 0,31‰ и леталитет 0,16%). С диагноза гастроентерит/ентероколит са 13 от починалите (при 2 от тях е

изолиран Клостридиум дефициле), а останалите 9 са с диагноза „Неуточнена бактериална чревна инфекция”. По възрастови групи починалите са разпределени както следва: 1-4 г. – 1 случай, 40-44 г. – 2 случая, 60-64 г. – 2 случая и над 65 г. – 17 случая. В проведените епидемиологични проучвания не са намерени данни за консумация на заразна храна или за предаване на инфекцията по контактно-битов път преди фаталния изход.

Колиентерити/ ешерихиози

През 2018 г. са регистрирани 307 случая на колиентерит, заболяемост 4,35‰, които са с 67 случая повече в сравнение с 2017 г. (240 случая, заболяемост 3,38‰) - фигура 12. Колиентеритните инфекции засягат основно кърмаческата (заболяемост 142,65‰, заболели 91) и ранната детска (заболяемост 47,36‰, 125 заболели) възрасти, следвани от децата на 5-9 г. – заболяемост 7,15‰ (25 заболели). В останалите групи заболяемостта варира между 0,22‰ и 3,51‰. От всички заболели 51,14% (157 случая) са жени и 48,86% (150 случая) са мъже. Пространственият анализ на инфекцията показва, че най-висока е заболяемостта в областите Силистра (31,66‰), Варна (15,46‰), Ямбол (14,94‰), Добрич (14,76‰), Сливен (9,55‰), Шумен (9,25‰), Кюстендил (8,26‰) и Бургас (7,29‰). В областите Велико Търново, Кърджали, Смолян и Търговище не са регистрирани случаи на колиентерити. От всички случаи 306 са лабораторно потвърдени, а 1 е класифициран като вероятен. При етиологичната разшифровка на 168 от тях е установено, че с най-висок относителен дял са щамове *E. coli* III гр. (16,7%), *E. coli* I гр. (14,9%), *E. coli* O6 (13,1%), *E. coli* II гр. (11,9%), *E. coli* O78 (6,6%), *E. coli* O44 (5,9%), следвани от *E. coli* O25 и *E. coli* O128 по 5,4%. През 2018 г. в Националната референтна лаборатория по чревни инфекции към НЦЗПБ са потвърдени 116 щамове на *E. coli*, като 50,00% са *EPEC*, 34,48% от тях са *ETEC*, 12,93% *EAEC* и 2,59 % са *EIEC*.

През годината е регистриран 1 взрив от колиентерит (3 заболели) с изолиран причинител *E. coli* O6.

През 2018 г. няма регистрирани починали от колиентерит.

Салмонелоза

През 2018 г. са съобщени 586 случая на салмонелоза, заболяемост 8,31‰, които са с 210 по-малко в сравнение с 2017 г., когато са регистрирани 796 случая, заболяемост 11,21‰ - фигура 13. Във възрастовата структура на заболяването най-засегнати са децата: 0 г. – 61,14‰ (39 случая), 1-4 г. – 80,69‰ (213 случая), 5-9 г. – 21,75‰ (76 случая) и 10-14 г. – 8,25‰ (27 случая), в сравнение с останалите възрастови групи, в които заболяемостта варира между 1,82‰ и 5,62‰. Разпределени по пол, съобщените случаи са 270 жени и 316 мъже. Най-висока заболяемост в страната е регистрирана в областите Русе - 14,91‰, Шумен – 14,45‰, Сливен – 14,33‰, Видин - 13,80‰, Варна - 13,77‰ и Ямбол – 13,28‰. По категории случаите са класифицирани като 1 вероятен и 585 лабораторно потвърдени. Водещ причинител на салмонелни инфекции в етиологичната разшифровка на 488 случая е *S. Enteritidis* в 42,01% (205 заболели), следван от *S. gr. B* в 21,11% (103 заболели), *S. gr. D* в 15,98% (78 заболели), *S. gr. C* в 8,81% и *S. Typhimurium* в 8,61% от случаите. Случаи на салмонелоза са регистрирани през цялата година, като най-много заболели - 60,58% (355 случая) от всички случаи, са съобщени през месеците май-септември. В Националната референтна лаборатория по чревни инфекции през 2018 г. са потвърдени 356 щамове на салмонелни причинители. Най-често изолираните причинители са: *S. Enteritidis* 52,25%, *S. Typhimurium* 12,36%, *S. 4,5,12:i*: 11,24%, *S. London* 7,30% и *S. infantis* 5,90%.

През годината са обявени 7 взрива от салмонелоза. При 2 от тях като етиологичен причинител е доказан *S. Enteritidis* (53 заболяели), при 1 взрив причинителят е *S. gr. B* (7 заболяели), при 2 взрива причинителят е *S. gr. C* (7 заболяели), при 1 взрив причинителят е *S. gr. D* (13 заболяели) и при 1 взрив причинителят е *S. London gr. E* (2 заболяели). При епидемиологичното проучване е установено, че при седемте взрива, които възникват в организирани колективи, на организирани събития или в семейството, вероятен фактор за предаване на инфекцията е контаминирана храна или ръце, с фекално-орален или алиментарен механизъм на предаване и контактено-битов път на разпространение на инфекцията.

През 2018 г. има регистрирани 2 случая на починали от салмонелоза, смъртност 0,03‰, леталитет 0,34%. Първият починал е мъж на 63 г. от област Русе, хоспитализиран с диагноза салмонелоза и болки и подуване на целия корем, гадене. При направените микробиологични изследвания от хемокултура е изолирана *S. gr. B*. В хода на лечението се задълбочава чернодробната недостатъчност, влошава се бъбречната функция и независимо от проведените реанимационни мероприятия настъпва екзитус леталис с прояви на остра дихателна и остра сърдечно-съдова недостатъчност. Вторият починал е също мъж на 63 г. от област Стара Загора, хоспитализиран с диагноза салмонелоза, хипертонично сърце и ХБН. При направените микробиологични изследвания от хемокултура е изолирана *S. gr. D*. Въпреки проведеното лечение, мъжът умира от полиорганна недостатъчност и кардик арест.

Дизентерия/ шигелози

През 2018 г. са регистрирани 235 случая на шигелоза, заболяемост 3,33‰ - фигура 14. Разпределени по пол регистрираните случаи са 118 при жените и 117 мъжете. Най-засегнатите области в страната са: Благоевград – 22,09‰ (68 случая), Ямбол – 18,26‰ (22 случая), Силистра – 18,09‰ (20 случая) и Стара Загора – 14,10‰ (45 случая). Заболяемостта е най-висока при децата: 1-4 г. – 26,14‰, 0 г. – 18,81‰, 5-9 г. – 12,02‰, 10-14 г. – 9,17‰. В останалите възрастови групи заболяемостта варира между 0,58‰ и 3,83‰.

Всички съобщени случаи са лабораторно потвърдени. Водеща в етиологичната разшифровка на 206 заболяели е *S. flexneri* с 58,25% (120 заболяели), следвана от *S. sonnei* - 31,07% (64 заболяели). Най-много случаи на шигелоза са регистрирани през месеците юни – октомври – 62,13% (146 случая).

В Националната референтна лаборатория по чревни инфекции през 2018 г. са потвърдени 45 случая. От тях при 84,44 % се доказва *S. flexneri*, а при 15,56% *S. sonnei*.

През 2018 г. няма регистрирани смъртни случаи от шигелоза в страната.

Кампилобактериоза

През 2018 г. са регистрирани 192 случая на кампилобактериоза, заболяемост 2,72‰, които са с 4 случая по-малко в сравнение с 2017 г. – 196 случая, заболяемост 2,76‰. По категории 191 случая са лабораторно потвърдени, а 1 е вероятен. Продължава съобщаването на заболяели само от няколко области в страната Ямбол – 52 случая, заболяемост 43,16‰, Русе – 73 случая, заболяемост 32,98‰, Разград – 6 случая, заболяемост 5,28‰, Бургас – 15 случая, заболяемост 3,64‰, Силистра – 4 случая, заболяемост 3,62‰, София град – 35 случая, заболяемост 2,64‰, Варна – 5 случая, заболяемост 1,06‰ и Благоевград – 2 случая, заболяемост 0,65‰.

С най-висока заболяемост са възрастовите групи: 0 г. – 17 случая, заболяемост 26,65‰, 1-4 г. - 67 случая, заболяемост 25,38‰, и 5-9 г. – 33 случая, заболяемост 9,44‰. Разпределени по пол, 86 от случаите са регистрирани при жени и 106 при мъже.

В Националната референтна лаборатория по чревни инфекции през 2018 г. са потвърдени 20 случая *Campylobacter*.

Няма регистрирани смъртни случаи от кампилобактериоза през 2018 г.

Йерсиниоза

През 2018 г. са регистрирани 9 заболяели от йерсиниоза, заболяемост 0,13‰, в сравнение с 2017 г., когато са съобщени 17 заболяели от йерсиниоза, заболяемост 0,24‰. Запазва се тенденцията на съобщаване на единични спорадични случаи. Всички регистрирани случаи на йерсиниоза са лабораторно потвърдени, с изолиран причинител *Y. enterocolitica*. По възрастови групи случаите са разпределени както следва: 1-4 г. - 5 случая, заболяемост 1,89‰, 10-14 г. – 1 случай, заболяемост 0,31‰, 15-19 г. – 1 случай, заболяемост 0,32‰, 20-24 г. – 1 случай, заболяемост 0,31‰ и 40-44 г. – 1 случай, заболяемост 0,18‰. Забоделите са от областите София град – 5 случая, Варна – 3 случая и Шумен – 1 случай.

Разпределени по пол, заболяелите са 4 жени и 5 мъже.

В Националната референтна лаборатория по чревни инфекции през 2018 г. са потвърдени 15 щама *Yersinia enterocolitica*.

Няма регистрирани починали от йерсиниоза през 2018 г.

Ботулизъм

През последните 10 години заболяемостта от ботулизъм варира между 0,00-0,04‰ като резултат от регистрацията на единични случаи или ограничени семейни взривове.

През 2018 г. не са регистрирани случаи на ботулизъм.

Кореман тиф

През 2018 г. има регистриран 1 потвърден случай на кореман тиф при жена във възрастовата група 15-19 г. от Варна.

Инфекция, предизвикана от *Escherichia coli*, продуциращи Shiga/Vero токсини (STEC/VTEC)

През 2018 г. няма регистрирани заболяели от инфекции, предизвикани от *E. coli* продуциращи Shiga/Vero токсини.

Ротавирусен гастроентерит

През 2018 г. са регистрирани 1 806 случая на ротавирусен гастроентерит, заболяемост 25,62‰, които са с 1 072 по-малко в сравнение с 2017 г., когато са регистрирани 2 878 случая, заболяемост 40,52‰. Заболяването е включено като самостоятелна нозологична единица в списъка на болестите, подлежащи на задължителна регистрация и съобщаване от средата на 2011 г. Най-засегнати са децата от възрастовите групи 0 г. – 358 заболяели, заболяемост 561,20‰, 1-4 г. – 1 268 заболяели, заболяемост 480,38‰ и 5-9 г. – 128 заболяели, заболяемост 36,63‰. Преобладаващата част от заболяелите са мъже – 990 случая (54,82%). С най-висока заболяемост са областите Ямбол – 82,18‰, Разград – 66,83‰, Шумен - 55,50‰, Бургас - 37,90‰, и Плевен – 34,40‰. Заболявания от ротавирусен гастроентерит се регистрират през цялата година като 64,29% от тях (1 161 случая) през периода януари – април и август-септември.

През 2018 г. са обявени 2 взрива от ротавирусен гастроентерит в областите Бургас (16 заболяели) и София град (9 заболяели). От епидемиологичните проучвания е установено, че инфекцията се предава с фекално-орален механизъм и се разпространява по контактно-битов път с фактори контаминирани ръце и предмети.

През 2018 г. няма регистрирани починали от ротавирусен гастроентерит.

ОСТРИ ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ

През 2018 г. в България са регистрирани общо 1968 случая на вирусни хепатити (ВХ). Броят на регистрираните заболявания е намалял в сравнение с предходните две години.

Таблица 9.1

БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ ОТ ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2014-2018 г.

Година	2014	2015	2016	2017	2018
Брой заболявания	1218	1656	2165	3132	1968

В структурата на ВХ най-голям относителен дял заема вирусен хепатит А (68,44%), следван от вирусен хепатит неопределен (16,31%), вирусен хепатит В (10,92%), вирусен хепатит С (4,21%) и вирусен хепатит D (0,10%).

В сравнение с предходната година се наблюдава намаляване дела на вирусен хепатит А в общата структура на ВХ и увеличаване дела на неопределен ВХ, на вирусен хепатит С, както и на вирусен хепатит В. Броят на заболяванията от вирусен хепатит D се запазва на относително постоянно ниво.

През 2018 г. са съобщени 15 случая на починали болни с диагноза вирусен хепатит – трима починали от вирусен хепатит А, седем от вирусен хепатит В, пет от вирусен хепатит неопределен.

Вирусен хепатит тип А (ВХА)

През 2018 г. в България са регистрирани 1347 случая на заболявания от вирусен хепатит А (ВХА). Заболяемостта 19,11‰ намалява в сравнение с предходната година (съответно 2510 случая, заболяемост 35,34‰ през 2017 г.) - фигура 15. Намаляването на заболяемостта на национално ниво спрямо предходната година е индикация, че затихва епидемичния подем, започнал през 2015 г..

Всички регистрирани през годината случаи с ВХА са потвърдени. Хоспитализирани са 1326 от заболяващите лица.

Разпределението на заболяващите по пол показва по-висок относителен дял на заболяващите мъже – 53,67% (723 случая), в сравнение със заболяващите жени 46,33% (624 случая).

Заболяванията от ВХА са регистрирани във всички възрастови групи, но най-много в детската възраст. Най-висока е заболяемостта във възрастовите групи 5-9 г. и 10-14 г. , съответно 114,76‰ и 66,63‰, която надвишава средната стойност за страната съответно 6 и 3 пъти.

Случаи с ВХА са регистрирани в 26 области на страната (само Силистра и Търговище не съобщават случаи на ВХА). Независимо от общата тенденция към намаляване на заболяемостта на национално ниво, все още се открояват области със значително по-висока заболяемост. С най-висока заболяемост, надвишаваща многократно средната за страната е област Ловеч (132,32‰). Над средната стойност за страната е заболяемостта в областите Стара Загора (36,98‰), Ямбол (31,54‰), Кюстендил (31,38‰), Сливен (30,25‰), Пловдив (29,71‰) и София област (28,50‰). В осем области (Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Кърджали, Разград, Русе, и Шумен) са регистрирани единични случаи.

През 2018 г. от 4 области са съобщени 9 епидемични взрива (ЕВ) - таблица 9.2.7

Таблица 9.2

ЕПИДЕМИЧНИ ВЗРИВОВЕ ОТ ВХА ПРЕЗ 2018 г.

РЗИ (Брой ЕВ)	Период на епидемичния взрив (от дата до дата)	Брой заболели	Информация от епидемиологичното проучване на ЕВ
Благоевград (1)	13.09.2018 г. – продължаващ към 31.12.2018 г.	28	В с. Микрево, община Струмяни на 13.09.2018 г. е регистриран взрив от хепатит тип А в ромската махала. Първите два случая са от 13.09. и 21.09. и са хоспитализирани в инфекциозно отделение на Югозападна болница гр.Петрич. До 28.01.2019 г. са регистрирани 28 случая от ромската махала. Повечето случаи са на възраст до 16 години. Характеризира се с леко протичане и контактно-битов път на заразяване
Ловеч (5)	31.08.2018 г. – 22.12.2018 г. (последен случай)	34	с. Орешене; заболели ученици и възрастни; контактно-битов път на разпространение
	16.09.2018 г. – продължаващ към 31.12.2018 г.	26	гр. Угърчин; заболели деца, ученици, възрастни; контактно-битов път на разпространение
	10.08.2018 г. – 28.12.2018 г. (последен случай)	25	с. Петревене; заболели ученици, контактно-битов път на разпространение
	03.08.2018 г. – - 22.10.2018 г. (последен случай)	14	с.Български Извор заболели деца и ученици, контактно-битов път на разпространение
	18.08.2018 г. – начало, 27.12.2018 г. (последен случай)	14	гр. Тетевен заболели деца, ученици и възрастни; контактно-битов път на разпространение
Монтана (2)	09.09.2017 г. – 10.07.2018 г.	29	Гр. Монтана, кв. Кошарник; деца и ученици; контактно-битов път на разпространение
	05.06.2018 г. – 30.07.2018 г.	4	Гр. Монтана; деца и ученици; контактно-битов път на разпространение
София град (1)	05.07.2018 г. – 20.12.2018 г.	212	контактно-битов път на заразяване

През 2018 г. от ВХА са починали трима болни - смъртност 0,04 ‰, леталитет 0,22%. Смъртните случаи са на двама мъже (по един от области Сливен и Шумен) и една жена (от област Стара Загора).

Вирусен хепатит тип В (ВХВ)

През 2018 г. са регистрирани 215 случая на заболели от вирусен хепатит В (ВХВ), заболяемост 3,05‰. Показателят се задържа почти без промяна в сравнение с предходните две години (за 2017 г. - 249 случая, заболяемост 3,51‰; през 2016 г. - 219 случая, заболяемост 3,06 ‰) - фигура 16.

Всички случаи са лабораторно потвърдени. Разпределени по пол заболялите са 93 (43,26%) жени и 122 (56,74%) мъже. Хоспитализирани са 201 от случаите.

Заболявания са регистрирани в 25 области на страната като заболяемостта е най-висока в областите Перник (11,44‰), Монтана (11,35‰), Кюстендил (5,78‰), Сливен (4,78‰) и Стара Загора (4,39‰).

С най-високи стойности е заболяемостта във възрастовите групи 50-54 г. (5,62‰) и 55-59 г. (5,38‰), следвана от 40-44 г. (4,55‰) и 25-29 г. (4,49‰). За сравнение през предходната година с най-високи стойности е заболяемостта във възрастовите групи 30-34 г. (7,47‰) и 25-29 г. (6,66‰), следвана от възрастовите групи 45-49 г. (5,07‰) и 35-39 г. (4,67‰). В кърмаческа възраст няма регистрирани случаи (през 2017 г. - 2 случая; 3,09‰), а в останалите групи от детската възраст са регистрирани общо 9 случая на вирусен хепатит В.

Анализът на имунизационния статус на заболялите във възрастта до 19 години (9 регистрирани случая) показва, че 66,67% от заболялите (6 случая) са със завършена имунизация срещу хепатит В, 2 деца са без данни за имунизация, а 1 дете е с незавършена имунизационна схема (таблица 9.3).

През 2018 г. са съобщени 7 смъртни случая (смъртност 0,10‰, леталитет 3,26%).

Починалите от ВХБ са от областите Велико Търново (1), Плевен (1) Пловдив (1), София град (1), Стара Загора (1) и Шумен (2). Разпределени по възрастови групи 2 от починалите са над 65 години, по 2 починали има във възрастовите групи 20-24 г. и 45-49 г. и 1 починал е във възрастовата група 30-34 г. Разпределени по пол смъртните случаи са 2 мъже и 5 жени.

Таблица 9.3

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ И ИМУНИЗАЦИОНЕН СТАТУС НА ЗАБОЛЕЛИТЕ ОТ ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП В В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 Г.

Имунизационен статус (брой дози ваксина)	Брой случаи по възрастови групи (години)							Общ брой (%)
	< 1	1-4	5-9	10-14	15-19	20-29	>30	
0	0	0	0	0	0	8	92	100 (46,51)
1	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	1	0	0	0	1 (0,47)
3+	0	1	0	3	2	5	2	13 (6,05)
Няма данни	0	0	0	1	1	18	81	101 (46,98)
Общ брой (%)	0 (0,00)	1 (0,47)	0 (0,00)	5 (2,33)	3 (1,40)	31 (14,42)	175 (81,40)	215 (100)
Брой починали	0	0	0	0	0	2	5	7

Вирусен хепатит тип С (ВХС)

През 2018 г. са съобщени 83 случая (заболяемост 1,18‰). В сравнение с предходните три години нивото на заболяемостта се запазва без промяна (фигура 17).

Всички случаи са потвърдени. Заболявания са регистрирани в 23 области на страната. С най-висока заболяемост са областите Ловеч (18 случая, заболяемост 14,18‰) и Перник (10 случая, заболяемост 8,17‰). Разпределени по пол заболяелите са 44 мъже и 39 жени.

Във възрастта до 10 години е регистриран 1 случай на ВХС при дете в кърмаческа възраст. С най-висока заболяемост е възрастовата група 55-59 г. (заболяемост 2,69‰, 13 случая). Във възрастовите групи над 50 години са съобщени 62,65% от случаите с ВХС.

През 2018 г. не са регистрирани смъртни случаи от ВХС.

Вирусен хепатит тип D (BXD)

През 2018 г. са регистрирани 2 потвърдени случая на BXD, заболяемост 0,03 ‰.

Заболяемостта е по-ниска в сравнение с предходната година и спрямо началото на последния петгодишен период (0,11‰ през 2014 г.). Разпределени по пол заболяелите са 1 мъж и 1 жена. Случаите са регистрирани в област Сливен.

Забоделите са в две възрастови групи: по един случай във възрастовите групи 10-14 г. и 25-29 г. В годишния анализ на РЗИ Сливен не е предоставена епидемиологична информация за заболяелите.

През годината не са регистрирани смъртни случаи.

Вирусен хепатит тип неопределен (ВХ неопределен)

През 2018 г. са регистрирани 321 случая на ВХ неопределен (заболяемост 4,55‰).

Заболяемостта през последните пет години варира между 2,7 и 4,00 на 100 000 население (фигура 18).

Хоспитализирани са 318 от регистрираните болни.

Разпределени по пол заболяелите са 196 мъже (61,05%) и 125 жени (38,94%).

Заболели са регистрирани във всички възрастови групи, вкл. кърмаческата, като с най-висока заболяемост са възрастовите групи 50-54 г. (36 случая, заболяемост 7,78‰) и 60-64 г. (29 случая, заболяемост 5,95‰).

С най-висока заболяемост е област Благоевград (16,56‰).

През 2018 г. са регистрирани 5 смъртни случаи (смъртност 0,07‰; леталитет 1,56%).

Починалите са от областите Пловдив 3 случая и по 1 случай от Велико Търново и София град.

ТРАНСМИСИВНИ ИНФЕКЦИИ

Кримска-Конго хеморагична треска (ККХТ)

През 2018 г. са регистрирани 6 случая на ККХТ (заболяемост 0,09‰), в сравнение с 2017 г., когато са съобщени 2 случая (заболяемост 0,03‰) – фигура 19. Всички случаи са лабораторно потвърдени. 5 от случаите са от област Кърджали (заболяемост 3,31‰) и 1 е от област Пловдив (заболяемост 0,15‰) – фигура 20. Пет от заболяелите са на възраст над 50 г. (1 случай във възрастовата група 50-54 г., 1 случай във възрастовата група 55-59 г., 3 случая във възрастовата група над 65 г.) и 1 случай е във възрастовата група 20-24 г.. Разпределени по пол 2 от случаите са жени (33,33%), а четири мъже (66,67%).

През годината е регистриран един смъртен случай от ККХТ (смъртност 0,01‰, леталитет 16,67%). Починала е жена на възраст 68 г. от област Кърджали.

Лаймска борелиоза

През 2018 г. са регистрирани 599 случая на лаймска борелиоза (заболяемост 8,50‰) в сравнение с 402 случая (заболяемост 5,66‰) през 2017 г. и 290 случая (заболяемост

4,05‰) през 2016 г. – фигура 21. Всички случаи са лабораторно потвърдени. Единствено в София област не са регистрирани заболявания. Най-висок е броят на регистрираните случаи в областите София град (99 случая), Габрово (80 случая), Перник (38 случая), Русе (36 случая), Разград (34 случая) и Монтана (33 случая) – фигура 22. С най-висока заболяемост от лаймска борелиоза са областите Габрово (75,26‰), Перник (31,04‰), Разград (29,90‰), Монтана (24,96‰) и Ловеч (21,27‰). Разпределени по пол болелите са 340 (56,76%) жени и 259 (43,24%) мъже. Наблюдава се пролетно-лятна сезонност, свързана с активността на иксодовите кърлежи. Боледуват лица от всички възрасти, но броят им нараства с възрастта, като във възрастовата група над 65 г. са регистрирани 167 заболели, във възрастовата група 60-64 г. – 71 заболели, следвани от групата 45-49 г. - 61 заболели и групата 55-59 г. - 55 заболели.

През годината няма регистрирани смъртни случаи от лаймска борелиоза.

Марсилска треска

Заболяемостта от марсилска треска през 2018 г. е по-висока в сравнение с предходната година - 3,25‰ (229 случая) съответно 2,53‰ (180 случая) през 2017 г. - фигура 23. От всички регистрирани случаи 60,69% (139 случая) са потвърдени лабораторно. Случаи на марсилска треска са регистрирани в 20 области на страната - Бургас, Варна, Велико Търново, Добрич, Кърджали, Кюстендил, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Русе, Силистра, Сливен, Смолян, София, Стара Загора, Търговище, Хасково, Шумен и Ямбол –фигура 24. С най-висока заболяемост са областите Ямбол (19,09‰, 23 заболели), Сливен (14,33‰, 27 заболели), Кюстендил (12,39‰, 15 заболели), Стара Загора (10,34‰, 33 заболели) и Хасково (8,65‰, 20 заболели). Засегнати са всички възрастови групи, с изключение на възрастта до 1 година и възрастовата група 10-14 г., но 79,91% от случаите са във възрастовите групи над 40 години. Разпределени по пол болелите са 119 жени (51,97%) и 110 мъже (48,03%).

През годината са регистрирани четири смъртни случаи от марсилска треска (смъртност 0,06‰, леталитет 1,75%). Починалите са на възраст над 65 г. – по един случай от областите Бургас и Силистра и два случая от област Ямбол.

Западнонилска треска

През 2018 г. в страната са регистрирани 15 случая на Западнонилска треска (заболяемост 0,21‰), в сравнение с 2017, когато е регистриран един случай (заболяемост 0,01‰). Всички случаи са регистрирани през периода август – октомври и са изследвани в НРЛ "Кърлежово/векторни преносими инфекции, листерии и лептоспири" на НЦЗПБ. Класифицирани по категории 8 от тях са вероятни, а 7 потвърдени. Разпределени по пол случаите са 7 жени и 8 мъже. Регистрираните случаи са от областите София град (4 случая), Бургас (4 случая), Пловдив (3 случая), Видин (2 случая) и по един случай в Шумен и Ямбол. Преобладаващата част от болелите (73,33%, 11 случая) са на възраст над 65 г. Останалите случаи са по един във възрастовите групи от 45 до 64 г.

През годината са регистрирани 3 смъртни случая от Западнонилска треска, (смъртност 0,04‰, леталитет 20,00%). Починалите са мъже във възрастовата група над 65 г.

Кърлежов енцефалит

През 2018 г. не са регистрирани случаи на кърлежов енцефалит в сравнение с 2017 г., когато е регистриран 1 случай, заболяемост 0,01‰.

ПОКРИВНИ ИНФЕКЦИИ

Бяс

През 2018 г. в страната не са регистрирани случаи на бяс при хора, но са съобщени 2237 случая на приложена при хора пост-експозиционна профилактика (ПЕП) с ваксина срещу бяс. Имунизации срещу бяс са извършвани във всички региони на страната.

Разпределението по пол (по данни за 2065 имунизирани лица) е с преобладаващо участие на мъжки пол 1:1,3 (1175 имунизирани мъже и 890 имунизирани жени).

Както и в предишните годишни анализи, събраните и обработени данни за 2018 г. показват, че имунизации срещу бяс като ПЕП са извършвани основно при ухапвания и други наранявания причинени от кучета - скитащи (1035 инцидента/случая) и домашни (858). Участието на други животни в наранявания довели до имунизация е незначително [лисици (17), чакали (2), улични котки (47) гризачи(18)].

Пренебрежимо малко са имунизирани лица от групи с професионален риск (ветеринарни специалисти - 5; животновъди – 15; ловци - 2; горски работници -6; селскостопански работници - 40).

Възрастовото разпределение на 2040 имунизирани срещу бяс лица показва, че децата от 0 до 19 г. възраст (535 случая) представляват 26% от всички имунизирани лица.

Предоставените от 26 РЗИ данни за избрани имунизационни схеми при ПЕП представят следното: обработени са данните за 2047 имунизирани лица, от които с пет дози ваксина са имунизирани 839 лица, с 4 дози – 229 лица, с 3 дози – 672 лица, с 2 дози - 125 лица и с 1 доза 182 лица. Последните две групи са от хора, които по някаква причина не са завършили стандартната имунизационна схема за ПЕП.

Специфичен противобесен гамаглобулин не е прилаган, поради липса на такъв. Обработените резултати за срочност на започване на имунизацията срещу бяс при 1977 имунизирани лица показват, че при 1239 (62,8%) от тях имунизацията е започната незабавно още на 1-вия ден от нараняването; при 491 (24,8%) е започната на 2-ри ден; при 164 (8,3%) е започната на 3-ия ден, т.е в над 96,8% от имунизирани лица имунизацията е започната своевременно.

Тетанус

През 2018 г. е регистриран 1 случай на тетанус, заболяемост 0,01‰ – фигура 25.

Регистрираният случай е от област Бургас, община Карнобат и е класифициран като вероятен. Заболелият е мъж във възрастовата група 55-59 г., хоспитализиран за лечение в УМБЛСМ "Н. И.Пирогов" – гр. София и оздравял.

НЕВРОИНФЕКЦИИ

Вирусни менингити и менингоенцефалити (ВММЕ)

През 2018 г. са съобщени 159 случая на вирусни менингити и менингоенцефалити (заболяемост 2,26‰). За сравнение през 2017 г. са съобщени 155 случая на ВММЕ (заболяемост 2,18‰), а през 2016 г. са регистрирани 201 случая на ВММЕ (заболяемост 2,81‰) – фигура 26.

От всички съобщени случаи на ВММЕ, 11 (6,92%) са потвърдени лабораторно, останалите случаи – 148 са класифицирани като вероятни. С най-висока заболяемост е възрастовата група 10-14 г. – 5,50‰ (18 случая), следвана от групите 1-4 г. – 3,79‰ (10 случая), 5-9 г. – 3,72‰ (13 случая), 15-19 г. – 3,19‰ (10 случая), и групата на кърмачетата под 1 г. възраст – 3,14 ‰ (2 случая).

От регистрираните през 2018 г. болели 38,99% са жени (62 случая) и 61,01% са мъже (97 случая). С най-висока регистрирана заболяемост през годината са областите Велико Търново (7,95‰, 19 случая), Стара Загора (7,84‰, 25 случая), Ямбол (7,47‰, 9

случая), София област (4,75‰, 11 случая) и Хасково (4,32‰, 10 случая). Велико Търново, Ямбол и Стара Загора са трите области с най-висока регистрирана заболяемост и през предишната 2017 г.

През годината са съобщени 13 смъртни случая от вирусни менингити и менингоенцефалити (смъртност 0,18‰ и леталитет 8,18%).

Бактериални менингити и менингоенцефалити (БММЕ)

През 2018 г. са съобщени общо 97 случая на неменингококови гнойни менингити и менингоенцефалити (заболяемост 1,38‰), в сравнение със 123 случая (заболяемост 1,73‰) през 2017 г. - фигура 27.

През годината са регистрирани 23 смъртни случая от бактериални менингити и менингоенцефалити (смъртност 0,33‰ и леталитет 23,71%).

Най-висок е относителният дял на БММЕ с друга етиология – 65,98% (64 случая), следван от БММЕ пневмококов (25,77%, 25 случая), БММЕ стрептококов (7,22%, 7 случая) и БММЕ Хемофилус инфлуенце (1,03%, 1 случай).

БММЕ пневмококов

През 2018 г. са регистрирани 25 случая на заболели от пневмококов менингит/менингоенцефалит, заболяемост 0,35‰, в сравнение с 34 заболели и заболяемост 0,48‰ през 2017 г. Всички случаи са потвърдени лабораторно. Разпределени по пол случаите са 36,00% жени (9 случая) и 64,00% мъже (16 случая).

С най-висока заболяемост е възрастовата група на кърмачетата (под 1 г.) - заболяемост 1,57‰ (1 случай) и възрастовата група 60-64 г. – 0,82‰ (4 случая).

С най-висока заболяемост са областите Плевен (3 случая, заболяемост 1,23‰) и Добрич (2 случая, заболяемост 1,14‰).

През годината са съобщени 5 смъртни случая от БММЕ пневмококов, смъртност 0,07‰, леталитет 20,00%. Починалите са 3 жени и двама мъже във възрастовите групи 1-4 г. – 1 случай, 60-64 г. – 1 случай и над 65 г. – 3 случая.

БММЕ стрептококов

През 2018 г. са регистрирани 7 случая на БММЕ, причинен от стрептококи, заболяемост 0,10‰, в сравнение с 1 заболял и заболяемост 0,01‰ през 2017 г. Всички случаи са лабораторно потвърдени. Разпределени по пол случаите са: жени – 4 случая (57,14%); мъже – 3 случая (42,86%). 5 от случаите са регистрирани във възрастовата група над 65 г. (заболяемост 0,34‰), а останалите два случая са във възрастовите групи 30-34 г. (1 случай, заболяемост 0,21‰) и 55-59 г. (1 случай, заболяемост 0,21‰). Случаите са регистрирани от 6 области: София град (2 случая, заболяемост 0,15‰), Пловдив (1 случай, заболяемост 0,15‰), Русе (1 случай, заболяемост 0,45‰), София област (1 случай, заболяемост 0,43‰), Търговище (1 случай, заболяемост 0,89‰) и Шумен (1 случай, заболяемост 0,58‰).

През годината е регистриран 1 смъртен случай от БММЕ стрептококов, смъртност 0,01‰, леталитет 14,29%.

БММЕ хемофилус инфлуенце

През 2018 г. е регистриран 1 случай на БММЕ с причинител хемофилус инфлуенце, заболяемост 0,01‰, в сравнение с 2 заболели и заболяемост 0,03‰ през 2017 г.

Случаят е лабораторно потвърден, във възрастовата група 55-59 г. (заболяемост 0,21‰), от област Пловдив (заболяемост 0,15‰). Няма съобщени починали от БММЕ хемофилус инфлуенце през 2018 г.

БММЕ други

През 2018 г. са регистрирани 64 случая на БММЕ в резултат на микробни инфекции различни от стрептококовите и ХИБ, заболяемост 0,91‰, в сравнение с 86 случая (заболяемост 1,21‰) през 2017 г. и 74 случая (заболяемост 1,03‰) през 2016 г. Лабораторно потвърдени са 13 случая (20,31%), а останалите са категоризирани като вероятни. Разпределени по пол случаите са: жени – 30 случая (46,88%); мъже – 34 случая (53,12%).

С най-висока заболяемост е възрастовата група от 10-14 г. (9 случая, заболяемост 2,75‰), следвана от групата 1-4 г. (5 случая, заболяемост 1,89‰), групата на кърмачетата под 1 г. възраст (1 случай, заболяемост 1,57‰) и групата над 65 годишна възраст (23 случая, заболяемост 1,55‰).

Заболените са от 17 области на страната, а 11 области не са регистрирали случаи на БММЕ с други причинители. С най-висока регистрирана заболяемост е област Варна (19 случая, заболяемост 4,02‰), следвана от областите Бургас (8 случая, заболяемост 1,94‰), Стара Загора (6 случая, заболяемост 1,88‰), и Русе (4 случая, заболяемост 1,81‰).

През 2018 г. са починали 17 от заболяелите, смъртност 0,24‰, леталитет 26,56%.

Менингококова инфекция (менингококов менингит и сепсис)

През 2018 г. са съобщени 5 случая на инвазивна менингококова инфекция, заболяемост 0,07‰. За сравнение през 2017 г. са съобщени 8 случая (заболяемост 0,11‰), а през 2016 г. са съобщени 12 случая, (заболяемост 0,17‰) - фигура 28.

Всички съобщени случаи са лабораторно потвърдени.

От регистрираните през годината заболяели 40,00% (2 случая) са жени и 60,00% (3 случая) са мъже.

Всички случаи са до 19 г. възраст, като заболяемостта от менингококова инфекция е най-висока във възрастовата група 5-9 г. – 0,86‰ (3 случая). По 1 случай е регистриран във възрастовите групи 1-4 г. (заболяемост 0,38‰) и 15-19 г. (заболяемост 0,32‰).

Общо 4 области съобщават за случаи на менингококова инфекция през годината – София град (2 случая, заболяемост 0,15‰), Сливен (1 случай, заболяемост 0,53‰), София област (1 случай, заболяемост 0,43‰) и Хасково (1 случай, заболяемост 0,43‰).

През 2018 г. няма регистрирани починали от инвазивна менингококова инфекция.

Остри вяли парализи (ОВП) при деца до 15 години

Анализът на регистрираните случаи на ОВП при деца до 15 г. е извършен на база въведени в уеб-базираната Информационна система за надзор на остра вяла парализа (ОВП) в България данни от РЗИ и Националната референтна лаборатория "Ентеровируси" (НРЛЕ).

През 2018 г. в страната за поредна година няма съобщени случаи на полиомиелит, причинен от див полиовирус, както и на заболяели от ваксинасоцииран паралитичен полиомиелит.

В системата за надзор на ОВП за 2018 г. са регистрирани 219 случая на ОВП при деца до 15 г. възраст. По вид на локализация на парализата, разпределението е както следва: 206 случая (98,56%) на изолирана парализа на лицев нерв; 9 случая (4,11%) на остра вяла парализа на крайници (спинална парализа) и 2 случая (0,91%) на друга локализация на парализата с изолирано засягане на двигателен нерв. Всички случаи на спинална парализа са своевременно съобщени в Централизираната информационната система за заразни заболявания на Световната здравна организация (CISID).

През 2018 г. показателят за откриваемост на не-полиомиелитни случаи на ОВП за страната е 1,1. Случаи са регистрирани само в 5 от регионите на страната като показателят е достигнат в три от тях (Таблица 10.1)

Таблица 10.1

ОБЩ БРОЙ ОЧАКВАНИ И ДОКЛАДВАНИ ОВП СЛУЧАИ

Общ брой очаквани и докладвани ОВП случаи				
Регион	Население	Очаквани случаи на ОВП	Брой случаи на ОВП без лицева и друга парализа	Показател за откриваемост на ОВП случаи
1. Бургас, Сливен, Ямбол	116 597	1,17	2	1,72
2. Кърджали, Стара Загора, Хасково	102 241	1,02	1	0,98
3. Велико Търново, Габрово, Ловеч, Плевен	93 676	0,94	5	5,34
4. Видин, Враца, Монтана	50 582	0,51	1	1,98
5. Пазарджик, Пловдив, Смолян	148 417	1,48	0	0,00
6. Разград, Русе, Силистра, Търговище	75 423	0,76	0	0,00
7. София (столица)	190 811	1,91	1	0,52
8. Благоевград, Кюстендил, Перник, София	105 789	1,06	0	0,00
9. Варна, Добрич, Шумен	120 840	1,21	1	0,83
Общо	1 004 376	10,04	11	1,1

За оценка на своевременността и чувствителността на системата за надзор на ОВП се прилагат утвърдени показатели на СЗО с минимални нива за сертифициране на стандарта 80% - Таблица 10.2.

Таблица 10.2

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА НАДЗОРА

Показатели за изпълнение на дейностите по надзора	Минимални нива за сертифициране на стандарта по надзора на ОВП	Случаи на ОВП, вкл. с лицева парализа (219 заболели)	Случаи на ОВП, различни от лицева и друга парализа (11 заболели)
Чувствителност на системата			
Годишен брой случаи на ОВП на 100 000 население на възраст до 15 г.	1	21,9	1,1
Пълнота на проучване на случаите			
Случаи, проучени до 48 ч от тяхното съобщаване.	80%	96,76%	90,91%
ОВП случаи с адекватни фекални проби (2 фекални проби, взети в количество, достатъчно за провеждане на лабораторен анализ, в два последователни дни до 14-тия ден от началото на парализата, съхранявани и транспортирани до НРЛ, заедно с	80%	96,76%	90,91%

необходимата информация при температура <8 ⁰ С от момента на вземане от пациента до момента да получаване в НРЛ).			
Фекални проби пристигнали в добро състояние в НРЛ.	80%	99,31%	100%
Фекални проби, получени в НРЛ до 3 дни от тяхното набиране.	80%	63,89%	72,73%
Пълнота на проследяването (провеждане на контролен преглед)			
Случаи на ОВП с проведен контролен преглед за наличие на остатъчни явления 60 дни след началото на парализата	80%	81,94%	90,91%
Дейност на НРЛ "Ентеровируси"			
Резултатите от лабораторните изследвания на фекалните проби са попълнени в уеб-базираната система за надзор на ОВП до 28-мия ден от тяхното получаване в НРЛ.	80%	96,28%	100%

През 2018 г. случаи на ОВП при деца до 15 г. възраст са регистрирани в почти цялата страна, с изкл. на области Варна и Търговище. Прави впечатление, че в област Търговище не се провежда надзор на остри вяли парализи – последен регистриран случай на ОВП през 2012 г.

В 10 области на страната (Велико Търново, Враца, Видин, Кърджали, Пазарджик, Сливен, Смолян, Софийска област, Стара Загора и Ямбол) всички болели деца с ОВП (56 случая) са хоспитализирани в болнични заведения в други области, поради липсата на сключени договори на лечебните заведения с НЗОК за лечение на пациенти с подобна симптоматика.

Трябва да се има предвид, че изчислените показатели за изпълнение на дейностите по надзора на ОВП, се отнасят за областите на хоспитализация, а не за областите по местоживее, в които случаите са регистрирани. Изключение правят показателите, отнасящи се до провеждането на контролен преглед на 60-тия ден.

През 2018 г. се отчита подобрене по отношение качеството на надзора на ОВП, което се вижда при сравнение с показателите на СЗО от предходната година. Като проблем продължава да се очертава своевременното изпращане на взети фекални проби до НРЛЕ, където показателят отчита едва 63,89 % относителен дял на доставените в рамките на 3 дни клинични материали в референтната лаборатория.

Поради хоспитализиране на случаи с ОВП само в определени болнични заведения в някои области на страната, въпреки своевременното пробонабиране, необходимостта от ежеседмично изпращане на материали до НРЛЕ е затруднено, което рефлектира върху пълнотата на проучването.

Все още се наблюдава пропуск в съобщаването на откритите случаи на ОВП в съобщаването на случаите с ОВП в Националния център по обществено здраве по реда на Наредба № 21 за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести. От всички болели с ОВП през годината са съобщени 206.

ЗООНОЗИ С МНОЖЕСТВЕН МЕХАНИЗЪМ НА ПРЕДАВАНЕ НА ИНФЕКЦИЯТА

Антракс

През 2018 г. не са регистрирани случаи на антракс (през 2017 г. е регистриран 1 случай, заболяемост 0,01‰). През последните 15 години са регистрирани по един или два случая годишно на заболели от антракс хора - фигура 29.

Бруцелоза

През 2018 г. в страната са регистрирани 2 случая на бруцелоза при хора, заболяемост (през 2017 г. са регистрирани също 2 случая, заболяемост 0,03‰) – фигура 30. Случаите са от областите Благоевград и Кюстендил и са във възрастовите групи 25-29 г. и 45-49 г. Лицата са открити при изследването им като контактни на болни животни. При микробиологичното изследване на серумните проби на заболелите в Националната референтна лаборатория по особено опасни инфекции на НЦЗПБ е установено, че те са положителни за бруцелоза. Случаите са класифицирани като 1 вероятен и 1 потвърден. През 2018 г. няма регистрирани смъртни случаи с бруцелоза.

Ку-треска

През 2018 г. заболяемостта от Ку-треска е по-висока - 0,67‰ (47 случая) в сравнение с 2017 г., когато заболяемостта 0,42‰ (30 случая) – фигура 31. Разпределени по категории случаите са 2 вероятни и 45 потвърдени. Заболелите са регистрирани в областите Благоевград, Бургас, Варна, Враца, Габрово, Кюстендил, Перник, Пловдив, Русе, София град, София област, Стара Загора, Хасково и Шумен – фигура 32. Най-висока е заболяемостта в Габрово (13,60‰, 15 заболели), Перник (6,53‰, 8 заболели) Кюстендил (1,65‰, 2 заболели) и Стара Загора (1,25‰, 4 заболели). Случаи на Ку-треска са регистрирани в почти всички възрастови групи с изключение на 0 г. и 1-4 г. Най-висока е заболяемостта във възрастовите група 45-49 г. (1,54‰, 8 случая), 50-54 г. (1,08‰, 5 случая) и 55-59 г. (1,04‰, 5 случая). Разпределени по пол случаите са 21 жени (44,68%) и 26 мъже (55,32%).

През годината няма регистрирани смъртни случаи от Ку-треска.

Лептоспирози

През 2018 г. са регистрирани 15 случая на лептоспироза (заболяемост 0,21‰). За сравнение през 2017 г. са регистрирани 7 случая (заболяемост 0,10‰), а през 2016 г. са регистрирани 13 случая (заболяемост 0,18‰). - фигура 33.

Всички регистрирани случаи са лабораторно потвърдени.

От регистрираните през годината заболели 26,67% (4 случая) са жени и 73,33% (11 случая) – мъже.

14 (93,33%) от случаите са над 34 г. възраст. Най-голяма заболяемост е регистрирана във възрастовата група 35-39 г. (0,60‰, 3 случая), следвана от възрастовата група 50-54 (0,43‰, 2 случая). По 2 случая са регистрирани във възрастовите групи 55-59 (заболяемост 0,41‰), 60-64 г. (заболяемост 0,41‰) и 45-49 (заболяемост 0,39‰).

С най-висока заболяемост е област Габрово (5 случая, заболяемост 4,53‰), следвана от област Ловеч (2 случая, заболяемост, 1,58‰) и област Видин (1 случай, заболяемост 1,15‰). По 1 случай е регистриран в областите Бургас, Варна, Плевен, Пловдив, Русе, Шумен и Ямбол – фигура 34.

През годината няма регистрирани починали от лептоспирози.

Листерия

През 2018 г. са регистрирани 9 случая на листерия (заболяемост 0,13‰), в сравнение с 13 случая през 2017 г. (заболяемост 0,18‰) и 5 случая през 2016 г. (заболяемост 0,07‰) - фигура 35. Регистрираните случаи са от 6 области - Бургас (1 случай), Пазарджик (1 случай), Пловдив (2 случая), Русе (1 случай), София (3 случая) и Ямбол (1 случай). Най-много са болелите във възрастовата група на 0 г. - 4 случая, а останалите са разпределени във възрастовите групи 30-34 г. - 1 случай, 40-44 г. - 1 случай, 55-59 г. - 1 случай, 60-64 г. - 1 случай и над 65 г. - 1 случай. Диагнозата при всички случаи е лабораторно потвърдена. Разпределени по пол болелите са 5 жени (55,56%) и 4 мъже (44,44%)

През годината е починал един болен от листерия (смъртност 0,01‰, леталитет 11,11%). Починалият е новородено дете на 26 дни от област Русе, недоносно, на апаратна вентилация със сепсис.

Хеморагична треска с бъбречен синдром (ХТБС)

През 2018 г. са регистрирани 7 случая на ХТБС (заболяемост 0,10‰), в сравнение с 2017 г., когато са регистрирани 8 случая (заболяемост 0,11‰) – фигура 36. Случаите са класифицирани като 1 вероятен и 6 лабораторно потвърдени. Болелите са регистрирани в областите Пловдив (3 случая, заболяемост 0,45‰), Пазарджик (2 случая, заболяемост 0,78‰), Русе (1 случай, заболяемост 0,45‰) и Благоевград (1 случай, заболяемост 0,32‰) – фигура 37. По два случая има във възрастовите групи 30-34 г. и 40-44 г., а по един във възрастовите групи 35-39 г., 45-49 г. и 60-64 г. Разпределени по пол три от случаите са жени (42,86%) и четири мъже (57,14%).

През годината са регистрирани три смъртни случая от ХТБС (смъртност 0,04‰, леталитет 42,86%) в областите Благоевград, Пловдив и Русе.

Туларемия

През 2018 г. е регистриран 1 случай на туларемия, заболяемост 0,01‰ (през 2017 г. е регистриран 1 случай, заболяемост 0,01‰) – фигура 38. След 2015 г., когато са съобщени 22 случая, заболяемост 0,31‰ се наблюдава значително намаление на броя на болелите и заболяемостта. Регистрираният случай е област София – Божурище и е открит при лабораторно изследване в лаборатория по ООИ за бруцелоза. Класифициран е като потвърден. Болелият е мъж във възрастовата група 55-59 г., хоспитализиран за лечение и оздравял. След направено епидемиологично проучване от РЗИ София са установени данни за гризачи в домакинството.

Орнитоза

През 2018 г. е регистриран 1 потвърден случай на орнитоза от област Кюстендил. Последните спорадични случаи на заболяването са съобщени през 2000 г. (6 случая), 2001 г. (1 случай) и по два случая през 2002 г., 2004 г. и 2006 г. При лабораторното изследване на болелия е изолирана *Chlamydia psittaci* (100%). Болелият е момче във възрастовата група от 1-4 г. от гр. Дупница, което не посещава детско заведение и не е хоспитализирано. Заболяването е регистрирано през месец април 2018 г. Проучено е съвместно с ОДБХ 1 огнище с 2 контактни лица. При проучването се установи, че в огнището се отглеждат гълъби и кокошки, но според ветеринарите птиците са клинично здрави и резултатите от извършените серологични изследвания са отрицателни за *Chlamydia psittaci*. В огнището е извършена крайна дезинфекция и проведени здравно-промотивни мероприятия. Няма открити болели при контактните и източници на зараза при епидемиологичното проучване.

Вариант на болестта на Кройцфелд-Якоб

През 2018 г. е регистриран 1 вероятен случай на вариант на болестта на Кройцфелд-Якоб при жена на възраст 59 г. от гр. Кърджали.